

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Volja za vse leto . . . \$8.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . \$7.00

GLAS NARODA

IV 63505

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 153. — ŠTEV. 153.

NEW YORK, MONDAY, JULY 2, 1934. — PONEDELJEK, 2. JULIJA 1934

VOLUME XLII. — LETNIK XLII.

REVOLUCIJA V NEMCIJI JE BILA V KALI ZATRTA

MINISTER GOERING ZATRUJE, DA SO BILI VSTAŠI V ZVEZI Z NEMŠKIMI MONARHISTI

Več voditeljev napadalnih čet je bilo usmrčenih. Vstašem je poveljeval stotnik Ernst Roehm. — General Kurt von Schleicher in njegova žena sta bila usmrčena, ko sta se ustavljala aretaciji. — Goering je izjavil, da bo usmrčen sleherni, ki bo skušal nasprotovati vladi.

BERLIN, Nemčija, 30. junija. — Radikalni in nazadnjaški elementi v nemški narodni socialistični stranki so se združili ter skušali vprizoriti vstajo proti Hitlerju in njegovi vladi.

Poskus jim pa ni uspel. Kancler Hitler in propagandni minister Goering sta vstaško gibanje uspešno zatrla.

Vodja vstaje je bil minister Ernst Roehm, štabni šef napadalnih oddelkov (Sturm-Abteilungen).

Poleg Roehma je bilo pri zatrtju vstaje usmrčenih kakih deset oseb, med njimi tudi bivši kancler, general Kurt von Schleicher in njegova žena, ki sta se ustavljala aretaciji.

Kdo je podpiral zarotnike, se zaenkrat še ni dalo dognati. Nekateri domnevajo, da je imela sovjetska vlada svoje roke vmes, dočim drugi zatrjujejo, da so nečili vstajo monarhisti, ki skušajo spraviti izgnanega Viljema na prestol.

Naj bo tako ali tako, kancler Hitler in propagandni minister Goering sta vstajo zatrla ter ojačila svoj vpliv.

Zgodaj jutraj je dospel Hitler iz Bonna z letalom v Monakovo. Okoli sebe je zbral svoje posebne stražnike ter se takoj lotil dela.

Ministra Roehma je dobil v nekem sanatoriju blizu mesta ter ga aretirali. Po zatrdilu nekaterih se je Roehm takoj po aretaciji ustrelil, neka druga verzija pa pravi, da so ga Hitlerjevi stražniki usmrtili.

Sličnega posla se je lotil Goering v Berlinu.

Karl Ernst, vodja berlinskih napadalnih oddelkov, je bil obkoljen v neki hiši.

Goeringovi ljudje so vdrli v poslopje ter ga ustrelili.

General von Schleicher se je mudil v neki vili izven Potsdama. Ko so vstopili stražniki, je baje potegnil revolver. Toda še predno je sprožil, so stražniki ustrelili njega in njegovo ženo.

Stanovanja ministrov je obkrožila policija. Na vseh važnejših mestih je bilo videti telesne stražnike pruskega ministrskega predsednika.

Ko je bila vstaja zatrta, je izjavil minister Goering: — To naj bo šola za vse, ki nasprotujejo vladi. Vsak, ki bo skušal nasprotovati vladi, bo izgubil glavo.

BERLIN, Nemčija, 30. junija. — Kancler Hitler je z železno roko zatrl vso opozicijo ter zadušil vstajo, ki je ogrožala "tretjo cesarstvo".

Stotnik Ernst Roehm, poveljnik napadalnih oddelkov ter večletni Hitlerjev ožji prijatelj, se je usmrtil sam. Aretiran je bil ter izgnan iz narodno-socialistične stranke, obdolžen je bil raznih nemoralnih orgij ter poskusa, da strmoglavijo kanclerja.

Grof Wolf Heinrich Heldorf, nazijski policijski načelnik v Potsdamu je bil usmrčen. Istotako tudi Henrik Klausmer, načelnik katoliške akcije.

Iz Rima prihaja poročilo, da ministrski predsednik Mussolini odobrava akcijo kanclerja Hitlerja in ministra Goeringa.

MOSKVA, Sovjetska Unija, 1. julija. — Tukajšnji časopisi smatrajo zadnje dogodke v Nemčiji za znamenje, da se nahaja "vladujoči razredi" v Nemčiji v skrajno obupnem položaju.

Darrow je ponovno napadel NRA

HENRY FORD BO SPREJEL PRAVILNIK

General Johnson čaka na Fordovo pismo izjavo. — Ford bo ustregel vsem zahtevam generala Johnsona.

Washington, D. C., 1. julija. — General Johnson upa, da bo v kratkem poravnal spor s Henry Fordom, ki bo pričel dobičkanosno trgovino z vlado.

General Johnson ima v rokah pismo Ford Motor Company na nekega trgovca, v katerem Fordova družba pravi, da se bo v vseh ozi-rih dobila ravnati po vladnem avtomobilskem pravilniku.

Ker pa tega pisma Ford ni podpisal, je general Johnson rekel, da bo priporočil predsedniku Rooseveltu, da vlada kupi od Forda avtomobile, ako mu Ford pošlje slično pismo s svojim podpisom.

Zvezna armada potrebuje veliko število avtomobilov in častniki želijo dobiti Fordove izdelke. Do sedaj vlada od Forda še ni kupila nobenega avtomobila, ker Ford ni hotel podpisati NRA pravilnika.

BREZPOSELNOST SE MANJŠA

Zeneva, Švica, 1. julija. — Po statistiki mednarodnega delavskega urada so se delavske razmere v drugi četrtini leta zelo izboljšale v primeri z isto dobo lanskega leta. Brezposelnost se je znatno zmanjšala v Združenih državah, Nemčiji, Kanadi, Angliji, Italiji, na Japonskem in v mnogih drugih evropskih državah.

Brezposelnost pa je narasla v Bolgarski, Franciji, Irski, Poljski in Portugalski.

PERZIJSKI ŠAH V ISTAMBULU

Istanbul, Turčija, 29. junija. — Perzijski šah Riza Kan je prišel v Čanuk na parniku Cukemal. Parnik je priplul v pristanišče v spremstvu turških rušilcev ter je plul v Bospor in se je zasedral pri Seraglio.

Šaha, ki je prišel v spremstvu turškega predsednika Mustafa Kemal paše, zunanega ministra Tefik Rudiž beja in več drugih turških dostojanstvenikov, je pozdravil istanbulski vali (župan) Riza Kan in Mustafa Kemal sta se nato odpeljala v Dolma Bagaže palačo čez Galata most.

SMRT ZA RUSKE GRAFTERJE

Moskva, Rusija, 1. julija. — Sovjeti strogo nastopajo proti vsem onim, ki se skušajo okoristiti na račun vlade. Vlada je prišla na sled veliki tatvini različnega materiala za podulčno železnico. Bilo je okradeno materiala za 100,000 rubljev.

Zaradi te tatvine sta bila dva delavca obsojena na smrt, tretji pa na 10 let ječe.

Naročite se na GLAS NARODA, največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

DILLINGER JE OROPAL BANKO

V So. Bend, Ind., je oropal banko za \$28,000, nato pa pobegnil. Ubit je bil en policist.

South Bend, Ind., 1. julija. — Pet banditov pod vodstvom Johna Dillingerja je vdrl v Merchants' National Bank in odneslo \$28.439.

Pred banko so se pripeljali v avtomobilu, pri katerem je ostal kot čuvaj en ropar, najbrže John Dillinger, drugi ropar se je postavil blizu banke, Dillinger pa je obstal s strojno puško v rokah pri vratih znotraj banke z dvema tovarišema. V banki je bilo tedaj okoli 20 vlagateljev, katere je strahoval s puško in je nekočkrat vstrelil v strop, njegova dva tovariša pa sta med tem pograbilila denar.

Pred begom so vzeli s seboj blaginika Delos N. Coen in nekaj vlagateljev, katere so rabili za svojo zaščito. Zunaj jim priteče nasproti policist Harold Wagner, katerega pa je strel podrl na tla, še predno je mogel zgrabiti za svoj revolver. Policist Nels Hanson je zlezel pod nek avtomobil, izpod katerega je streljal na roparje. Pri tem je bil ranjen v noge blaginik Coen in dva druga. Med streljanjem so roparji pobegnili v avtomobilu.

GRŠKO-TURŠKA POGODBA

Rim, Italija, 29. junija. — Časnikarska agencija Oriente poroča, da je bila dodana k balkanski pogodbi mednarodna obrambna pogodba med Grško in Turčijo.

Pogodba določa, da pošlje Turčija v slučaju, da je Grška napadena skozi dolino Nestos na vzhodu, sedem brigad infanterije, dva polka artilerije in tri škadronce aeroplanov. Ako sovražnik upade v Grško po dolini reke Vardar, bo Turčija v Solunu izkrcala štiri brigade infanterije, en polk artilerije in tri škadronce aeroplanov.

Ako pa je napadena Turčija, ji bo dala Grška na razpolago vse svoje brodogradne.

JAPONSKA MORNARIŠKA NESREČA

Tokio, Japonska, 1. julija. — Japonsko mornariško poveljstvo se boji, da je izgubilo življenje 13 moških, ko sta se trčili dve vojni ladji, trije aeroplani so se izgubili.

Ko sta se pri manevrih nova rušilca Miyuki in Inazuma ponoči trčila, sta bila ubita dva mornarja, dva pa pogrešajo.

Nad 30 ur pogrešajo tri mornariške aeroplane z devetimi možmi.

NASELJEVANJE V MANČUKUO

Hsinking, Mančukuo, 1. julija. — Mančukuanška vlada in južno-mandžurska železnika družba bosta lastniki \$20,000,000 vredne zemlje, ki do sedaj še ni bila naseljena. Na tej zemlji se bodo naselili japonski kmetje. Vlada in železnika uprava bosta finančno podpirala to naseljevanje.

LETALCA NISTA DOSPELA NA SVOJ CILJ

Brata Adamowicz sta bila prisiljena pristati v Franciji. — Letela bo sta dalje na Poljsko.

Flers, Francija, 1. julija. — Vsled megle, slabega vremena in pomanjkanja gasolina sta brata Benjamin in Josip Adamowicz bila prisiljena s svojim aeroplanom pristati blizu majhne vasi Flers, nekaj sto milj pred svojim namenanim ciljem.

Brata Adamowicz, ki sta doma iz Brooklyna, sta odletela iz Harbor Grace, Newfoundland, in sta dospela v Flers v 30 urah in 24 minutah. Ker je bilo slabo vreme in jima je gasolin pohajal, sta sklenila pristati.

Med tem ko so se prebivalci Dublina, Pariza in Berlina ozirali proti nebu, v nadi, da ju zagledajo, sta letalca zlezla iz svojega aeroplana v mali francoski vasi, sta si ogledala aeroplan, in našla da je res nekoliko pokvarjen, nato pa sta izjavila, da bosta prihodnji dan odletela proti Varšavi, ako dobita gasolin.

Spočetka jima je bilo zelo težavno, ker ne govorita francosko in v vasi ni bilo nikogar, ki bi govoril angleško. Kmalu pa so v sedmih urah našli nekega Poljaka, ki jima je bil pozneje za tolača. Nek francoski upokojen major jima je dal prenočišče.

Na drugi polovici poti sta imela zelo slabo vreme, ob francoskem obrežju pa je bila poleg tega še gosta megla. O polnoči sta mislila, da sta nad suho zemljo in sta nato do jutranje zarje krenila po zraku. Ko se je zdanilo, sta opazila, da sta nad obsežnim poljem ter sta se spustila na tla. V bližini se je paslo nekaj krav, ki so se razkropile, ko sta prišla na zemljo.

Brata Adamowicz imata v Brooklynu tvornico za izdelovanje sode, toda ko so njuni uslužbeni izvedeli, da sta gospodarja srečno preletela Atlantik, so na njuno zdravje pili nekaj močnejšega kot pa je njih izdelek.

Zadnja poročila pravijo, da sta na poletu proti Varšavi morala pristati v bližini Berlina.

PARAGVAJCI ZMAGUJEJO

Buenos Aires, Argentina, 1. julija. — Paragvajski drugi armadni kor počasi prodira dalje po nevni pokrajini proti reki Pileomayo med trdnjavama Bailviran in Guachalla. Ako se Paragvajcem posreči prodreti do reke, bodo obkolili celo bolivijsko armado 30 tisoč mož.

Paragvajsko vojno ministrstvo je prejelo od svojega poveljnika generala Joe Felix Estigarribia naslednje poročilo: — Naše čete stalno napredujejo pri Canada El Carmen. Včeraj smo napredovali eno miljo in četr.

Od ponedeljka so tedaj Paragvajci napredovali za šest milj. Bolivijski imajo pred sovražnikom to prednost, da se nahajajo njihove postojanke na višinah, od kod obvladujejo nižjo pokrajino, v kateri prodirajo Paragvajci.

"NRA NI SOVRAŽNICA, PAČ PA PRIJATELJICA DEPRESIJE"

WASHINGTON, D. C., 1. julija. — Clarence Darrow, načelnik odbora, ki preiskuje delovanje NRA, je izdal svoje tretje in zaključno poročilo, v katerem je posebno značilen sledeči stavek: — NRA ni sovražnica, pač pa pomočnica depresije.

PAPEŽ NA POČITNICAH

Vila Gandolfo bo v telefonski zvezi z Vatikanom. — Vila je del papežev posesti.

Vatikan, 1. julija. — Odkar je bila sklenjena lateranska pogodba med Italijo in Vatikanom 11. februarja 1929, se je papež Pij XI. že pogosto poslužil svoje prave ter šel iz Vatikana. Toda vsak njegov obisk v italijansko državo je bil zelo kratek.

Vsled tega je prebivalstvo Rima postalo zelo pozorno, ko je izvedelo, da se bo papež čez poletje svojim dvorom preselil v vilo Gandolfo. Poteklo je že 64 let, odkar ni noben papež prestopil meje Vatikana in je ostal prostovoljen jetnik v svoji palači. Prvi prostovoljni jetnik je bil papež Pij IX., ko se je italijanska vojska leta 1870 polastila njegove države. Toda vila Gandolfo je bila še vedno papeževa last. Papež bo tedaj tekom svojih počitnic na svoji zemlji in se bo peljal z avtomobilom samo 20 milj po italijanskem ozemlju.

Posestvo vile Gandolfo je desetkrat večje kot vatikanska država, kajti Vatikan ima 100 akrov zemlje, vila Gandolfo pa 1000 akrov.

Prejšnji papeži so poleti bivali v vili samo po nekaj tednov, sedanjji papež pa bo šel tja malo preje kot so imeli navado njegovi predniki in bo tudi ostal malo dalje.

Da pa ostane papež dalje časa v poletni vili, je vzrok v tem, ker bo treba papežev palačo v Vatikanu nanovo preslikati, česar do sedaj ni bilo mogoče, ker je bil papež vedno v palači. Popravilo palače bo vzelo najmanj tri mesece in je zelo dvomljivo, da bo papež toliko časa ostal v vili. Ako se vrne prej, ko bodo poslikane njegove sobe, bo mogel stanovati v palači vatikanskega guvernerja, kjer je več krasnih soban, ki so namenjene za vladarje, ki pridejo v Vatikan.

Cela uprava svete stolice je tako tesno zvezana s papežem, da mora biti v stalnem stiku s svojimi prelati. Vsled tega bodo načelniki različnih uradov pogosto obiskali papeža v njegovi vili, ali pa bo papež po telefonu dajal svoja navodila in naročila. V ta namen je bila vila zvezana s telefonom z vsemi uradi v Vatikanu. Papež bo tudi v vili imel svoje običajne avdiience in za romarje in obiskovalce bodo na razpolago avtomobili in busi.

NOVA RUSKA ELEKTRARNA

Hibinogorsk, Rusija, 1. julija. — Prvi električni tok je bil spušen v električni napravah ob Nevi. Ta elektrarna bo preskrbovala elektriko 40,000 prebivalstvu tega mesta v polarnem krogu.

V poročilu kar mrgoli napadov na NRA in na generala Johnsona. Po zatrdilu Darrowa je bila naloga NRA odpraviti depresijo ter dati narodu "new deal", toda s svojim poslovanjem ni imela zaleglivega uspeha. Namesto, da bi se zavzela za male trgovce in podjetnike, je šla na roko velekapitalistom ter je podpirala politiko monopolov.

Poročilo je bilo predloženo predsedniku Rooseveltu par ur predno se je podal na počitnice.

Darrow zatrjuje, da dajejo pravilniki velekapitalistom pravico uvesti nad industrijami kontrolo oziroma razširiti že obstoječo kontrolo. Za malega trgovca in obrtnika se ni nihče zavzel, pač je pa NRA v mnogih slučajih še pospešila njegov padec.

Dasi so bile te razmere slehernemu znane, ni oblast niti s pristom ganila, da bi jim napravila konec. Na tisoče malih podjetnikov in obrtnikov vseh vrst je prosilo za pomoč. Pomoči ni bilo od nikjer. Zgodilo se je baš nasprotno: pahnjeni so bili še globlje v depresijo.

ZAROVO TRUPLO SO RAZTELESILI

Ministrski predsednik je odložil, da zdravniki dobe njegovo truplo. — Amerikanci hočejo kupiti truplo.

Istanbul, Turčija, 1. julija. — Sorodniki umrlega Zaro Age in zdravniki so se pripravili za njegovo truplo in zdravniki so se obrnili na ministrskega predsednika za posredovanje.

Truplo moža, ki je trdil, da je bil rojen leta 1774, bodo zdravniki razrezali ter preiskali njegove možgane, srce in pljuča, da doženejo njegovo pravo starost.

Oglasilo pa se je tudi nekaj Amerikancev, ki hočejo dobiti vse, za kar javnost dobro plača, ako sme videti. Iz Združenih držav sta prišla dva kablja, ki sta stavila visoko ponudbo za truplo.

Sorodniki pa so jokali in se niso zmenili za te ponudbe ter so se posvetovali, kako bi po turških običajih pokopali starega očaka. Takoj, ko je Zaro Aga umrl, so hoteli odnesti njegovo truplo, toda oblasti jim tega zaradi mohamedanskega praznika niso dovolile, medtem pa so čakale odločitve ministrskega predsednika, ki je odredil, da zdravniki pod vodstvom nemškega zdravnika dr. Schwartza truplo znanstveno preiščejo.

Ko je Zarova hči, ki je stara 90 let, izvedela za smrt svojega očeta, je vzkliknila: "Alah je tako hotel; njegova volja se je izpolnila".

KRATKA DNEVNA ZGODBA

H. MAGO:

CUDNA TATVINA

Medtem, ko je izvršujoč dolžno-
ati svoje službe, opazoval obisko-
valce razstave, so stražnika Rudina
morile težke, profesionalne misli.
Opri oči, se je hodil in se pri
tem smejal sam pri sebi. Ali pri
belem dnevu si razbojnik pač ne
hodo upali odnesti dijamantov!
Preveč ljudi je tu!...

— To pa že moram reči, da ni
posebno pametno, da se ubogi lju-
dje na tak način dražijo. Kar pod
nos jim rinejo igračke vredne ne-
kaj milijonov! Tako pravijo vsaj.
Jaz nisem strokovnjak... Kar se
tudi varnostnih odredb, pa je to
druga stvar. Po mojem je vsa njih
previdnost: žabice, rešetke na ok-
nih, nočni in dnevni pazniki, tako
malenkostna, kakor da bi hoteli ga-
ziti velik požar s čašo vode. Imel
sem priliko spoznati mojstre, ki bi
jim izpred nosa odnesli vse te di-
jamante. Primojveri, kar izpred
nosa in še kako!...

Na to je s strogim pogledom
premeril "neko osebo", ki je vse
predolgo stala kraj izložbe in je pri
tem zardela in se odstranila. To je
bil zanj razlog nove neizrečene ra-
dosti.

— Aha! — Le skrivj svoje krem-
peljčke tiče! Kakor da je zdaj čas
za tako delo! Čemu je pa noč? Po-
noči mene ne bo tu, kar pa se tiče
paznika...

Pri misli na paznika je stražnik
prezerno nakremžil usta.

— Človek se mora res smejati
njih zaklenjenim vratom, — je na-

daljeval svoj monolog. Takšni na-
vihanci, kakršne sem jaz videl, ne
zlezejo skozi vrata noter... pa jih
išči potem, če si upaš!

Dvignil je glavo in pogledal na
strop, kjer je nekoliko špranj pro-
belem dnevu si razbojnik pač ne
hodo upali odnesti dijamantov!
Preveč ljudi je tu!...

— Od tod bi prišli noter, seve-
da! Pa bi ne bilo niti bogve kako
težko, tudi če bi ne prišli preko
stopnic. Na ulici sem zapazil dre-
vo. Z najvišje veje bi neki tat, ki
mi je prišel v pest, vrgel na stre-
kaj svoj znameniti vrh s kavljem,
ki jo hranim v svoji zbirki. To ti
je bil akrobat, da malo takih!

S tem svojim konopeem bi se on
gotovo ne obotavljal skočiti z veje
na streho. Kaj pa stekla?... Ali
bi se ona sploh mogla upirati di-
jamantu? Na primer ti-
stemu, ki je pod številko 3 v moji
zbirki in ki izreza že toliko šip?
Skozi odprtino bi se "Veverica" s
pomočjo svoje nenavadne obutve
splazil z dvema skokoma in se takoj
vrnil. Tudi ta obutev je redkost
moje zbirke. To so nekakšne copate
iz kavčuga s spiralnimi vzmetni,
ki jih je sam izumil. Če jih je imel
na nogah, je lahko skočil po tri
metre visoko. Če je bilo potrebno
izginiti brez sleda in glasu, ni mo-
gel Veverice nihče prekositi. Paz-
nik je lahko pazil kolikor je ho-
tel!... Se stoji v mojem muzeju ona
znamenita goba napojena s kloro-
formom, ki jo je mož "št. 8" držal
blizu nosa onih, ki jih je želel u-
spavati. Na ta način je pretvarjal

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo.
Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih
razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemlje-
pisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se
mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet
vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN

TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASNO PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA
VSAK DOM

CENA S POŠTNO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA
"GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE,
GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko

Berilo

ENGLISH SLOVENE READER

STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

216 WEST 18th STREET
NEW YORK CITY

TANKI

Misel izdelati bojni voz, opremljen
s topovi in strojuimi puškami ter
zaščitni in oklepom, voz, ki bi se
premikal po pasovih in bi ga go-
nil motor, se je porodila istočasno
v Franciji in Angliji v drugem le-
tu svetovne vojne. Beseda tank ki
pomeni posodo, se je v Angliji ra-
bila kot maska, da bi se ohranila
tajnost izdelave. Tank je terensko
napadalno vozilo, ki premaga ve-
čino terenskih ovir in klance do
45 stopinj. Kljub njegovi veliki te-
ži je pritisek vozila med vožnjo raz-
deljen tako da pride na en kvadrat,
em mnogo manjši pritisek, kakor je
pritisek človeške noge. Zato tank
lahko premaga tudi tiste ovire, ki-
jih dno ni posebno trdno. Pri tem
pa lahko s svojo težo in močno kon-
strukcijo podira drevesa in ruši zi-
dovje. Oklep tanka varuje posadko
pred kroglastimi iz pušk in kosi to-
povskih streliv.

Med svetovno vojno je bil potre-
ben močan topovski ogenj za od-
stranitev žičnih ovir, kar je zahteva-
valo mnogo streliva in časa. Ob-
nem je bil pa s tem opozorjen so-
vražnik tako da je bilo težko napa-
sti ga nepričakovano. S pomočjo
tankov, ki so pretrgali žične ovire
s svojo težo, se je pa čisto posre-
čilo presenetiti sovražnika tam,
kjer je najmanj pričakoval. Tank
se lahko hitro približa sovražnim
postojankam in z ognjem na kratko
razdaljo stre sovražnikov odpor.
Pri tem je žrtev mnogo manj, kaj-
ti posadka tanka je minimalna. —
Tanki se dajo s pridom porabiti
tudi pri zbiranju vesti o sovražni-
ku, pri operacijah konjenice, pri
prodiranju in na umiku ter v vseh
fazah boja. Največ so rabili tanke
med vojno Francozi in Angleži,
dočim jih Nemci v začetku niso po-
sebnost cenili. Sebe po bridkih iz-
kušnjah so spoznali pomen tega no-
vega bojnega sredstva in tudi sami
so začeli izdelovati tanke. Seveda
je pa tudi v tem pogledu tehnika
močno napredovala.

IGRE

Beneški trgovec, Igrok v 5. dejanju 30
Cyrano de Bergerac, Herična kome-
dija v petih dejanjih. Trdo ve-
zano 1.70
Edela, drama v 4. dej. 60
Goga s mornja, 5. dej. 75
Lokalna telefonizacija, 3. dej. 50
Marta, Semej v Richmondu, 4.
dejanja 30
Ob vojski, Igrok v 4. dej. 30
Tončkove sajne za Miklavž vo-
der, Mladinska igra s petjem v
3. dejanjih 60
R. U. R. Drama v 3. dejanjih s
predigro, (Čapek), ves. 45
Revizor, 5. dejanj, trda vezana 75
Za kriv in svedovo, Igrok v 5.
dejanjih 35
Ljudski odri:
5. sv. Pe 12 letih, 4. dejanja 60
11. sv. Zapravljevec 60
12. sv. Skopuh 60
Zbirka ljudskih igr:
3. snopč. Mlin pod zemljo, Sv.
Neža, Sanjo 60
13. snopč. Vestaška, Surt Marje
Devica, Marjita otrok 30
14. snopč. Sv. Boštjan, Junačka
čolnica, Miklavž blagorod 30
15. snopč. Turki pred Dunajem,
Fahjela in Neža 30
20. snopč. Sv. Jost; Ljubava
Marjita otrok 30

KNJIGARNA

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street
NEW YORK CITYNaročite se na "GLAS NARODA",
največji slovenski dnevnik
Združeni delavci.

DVE SIROTI

Spisal A. D. ENNERY

171

Iz čolnov so videli, kako se je njegova
temna postava premikala v svitu ognjenih
zubljev.

Slišali so, kako kliče podčastnika.

Kar se je pojavil ob strani poročnika
mož v goreči obleki in z osmojenimi lasmi,
vihteč v rokah mornariško sekuro.

Bil je podčastnik.

Ko so ga mornarji zagledali in spoznali,
so vzklili vsi v en glas:

— V morje!... v morje!

Toda poročnik je bil že zgrabil od dima
napol omamljenega nesrečnega čez pas in ga
potegnil na kraj krova, potem sta pa oba
izginila v peneh se valovih.

Podčastnik je bil rešen.

En čoln je takoj krenil proti plavčema,
ki sta se zopet prikazala iz valov.

Prijeli so ju in potegnili v čoln.

Čim sta bila v čolnu, je poročnik zapove-
dal: — Na morje!...

Tedaj se je pa podčastnik zadnjič ozrl na
svojo ljubljeno ladjo.

— Zbogom! — je vzklil in iztegnil ro-
ke proti nji: — zbogom!... Zapičil sem ti
sekuro v trehul. Oprost! in zbogom!

In stari morski volk je zailtel kakor o-
trok ter se sesedel na dno čolna.

A že ga je prijel poročnik pod roko, re-
koč:

— Ti si nas rešil, dragi moj!... Brez tebe,
ki si prodiral do zadnjega sodčka smodnika,
da si napravil odprtino v ladji, da je mogla
voda zaliti sodček, bi bili vsi izgubljeni, ker
bi nas bilo pognalo v zrak...

Kar so glasni kriki zaglušili poročnikov
glas:

Vsi mornarji so zaklicali trikrat: — Živel
naš podčastnik!

Nastala je noč. Na nebu je zamigljalo na
tisoče zvezd.

Na neizmernem morju so valovili valovi v
nedoglednost, na njih so se pa poigravale v
bledi mesečini bele pene.

Ogrodje "Glorieuxa" je bilo podobno žre-
lu ogrjenika, ki se je odprl sredi valov, da
požene proti nebu čuden plamen.

Polagoma je ogenj pojmal, predno je pa
ugasnil, je razlil okrog sebe krvavo rdeči
sijaj.

In v tem siju, ki se je zdelo, da je za hip
zalil s krvjo bele pene na valovih, so trije
čolni tiho pluli po širnem morju.

Vožnja brodolomeev se je pričela v zna-
menju poguma in navdušenja.

Vsa posadka od poveljnika do zadnjega
mornarja se je zavedala, da je prestala gro-
zno preiskušnjo in storila svojo dolžnost do
zadnjega.

Edino upanje, ki so ga mogli zdaj še go-
jiti, je bilo, da srečajo na širnem morju la-
djo; a na poti od Nove Zemlje proti Bermu-
dom so k sreči čisto plule ladje.

Da bi priveslali do suhe zemlje, na to
ni bilo niti misliti. Po vsej verjetnosti so bi-
li zelo daleč od Brega, a zaloge, ki so jih i-
meli s seboj, niso mogle trajati tako dolgo.
Zlasti vode, ki so je mogli vzeti s seboj le
nekaj sodčkov, bi jim gotovo zmanjkalo že
čez nekaj dni.

Po strahotah požara bi bili torej nesre-
čni izročeni na milost in nemilost lakoti in
žeji, če bi ne srečali kmalu ladje, ki bi jih
sprejela na krov.

Častniki so se posvetovali in sklenili, da
morajo ostati čolni skupaj, dokler bo mogo-
če in da bi ponoči ne krenili vsak sebi, so
jih zvezali skupaj z vrvmi.

Na čehu je plul čoln pod poročnikovim
poveljstvom, v njem je bilo osem mornarjev
in deset žensk, med njimi tudi Marjana.

Podčastnik je bil v čolnu, ki mu je pove-
ljeval praporščak Depierre.

Kadet je poveljeval tretjemu čolnu, ki se
je držal zadaj.

Ta način vožnje po morju je imel to pred-
nost, da morski tok ni mogel ločiti čolnov
in da bi ladja, ki bi se prikazala na obzorju,
rešila vse tri.

Noč je bila mirna; upanje je živelo v sr-
cih vseh teh ljudi, ki so zrla smrti iz oči v
oči. V blagodejni tišini so si polagoma opo-
mogli od strahu in groze.

Veslali so dobro; mornarji so se menja-

vali vsako uro, da bi se preveč ne utrudili.
Nepremagljiva omotica je nastopila na-
mestu spanca, ki ni hotel zatisniti oči tem,
širnemu morju prepuščenim nesrečnejem.

Kot rečeno je plul na čelu čoln pod po-
ročnikovim poveljstvom.

Poveljnik potopljenega ladje je stal pri kr-
milu.

Morda je bil med brodolomei edini, ki je
imel malo upanja v rešitev.

Videl je nevarnost v vsem njenem obse-
gu. Ni pa hotel z obrazom ali z besedami iz-
dati, da se boji najhujšega.

Med vsemi, kar jih je bilo v čolnu, je sa-
mo Marjana delila z njim misli in občutke.

Marjana pa ni izgubila svoje mirne od-
ločnosti. Sedeč kraj poročnika je zavzema-
la izmed vseh svojih družic najudobnejše
mesto. Mirno je sprejemala hladne prhe
morskih valov, butajočih ob čoln.

Zdele se je, da je prikovana na svoje me-
sto, sedela je nepremično kot čuječi vojak
na straži, ne mence se za nevarnost.

Slepičje je bila dolga noč pri kraju; jutro
je nekoliko razvedrilo in opogumilo potrte
brodolome.

Mornarji so se jeli pogovarjati iz čolna v
čoln; veselili so se, da jih ladja ni potegnula
na morskno dno.

Na poročnikovo povelje je določil prapor-
ščak Depierre kraj, koder so baš pluli.

Ugotovil je, da so bili ponoči izgubili
smer, ne da bi bili to opazili, in da so pluli
v smeri od Bermudov.

Treba je bilo popraviti to napako; takoj
se je poznala potreba mornarjev, ki so edi-
ni vedeli, kaj to pomeni.

Ves prvi dan so porabili, da so prevozili
toliko, kolikor so bili ponoči zašli. Mornar-
ji so krepko veslali po valovečem morju.

Hladnejši vetrič je vel že več ur, pod ob-
lačnim, z elektriko nasičenim nebom je mor-
je vedno bolj valovilo in se penilo.

Mornarji so se začeli bati in njihov
strah je bil utemeljen. Že od večera je pihal
močan veter tako, da je bilo veslanje otež-
kočeno.

Treba se je bilo odločiti, da bi se izognili
nevšečnostim, ki bi jih mogli vsak čas po-
vzročiti valovi.

In posvetovali so se.

Prevladalo je mnenje, naj ostanejo čolni
zvezani in šele v skrajni nevarnosti bi vrvi
prezrati.

In tako je nastala noč.

Ženske je bila morska bolezen tako izčr-
pala, da že dolgo niso vedele, kaj se godi o-
krog njih.

Poročnik d'Ouvelles je krčevito stiskal
ročaj krmila, Marjana je pa sedela molče
pri njem, oči uprte v nebo, ki je kar žarelo
od neprestanega bliskanja.

Oba dva brodolomea, izgubljeni v čolnu
sredi širnega morja, sta tisti hip obujala
spomine.

Oba sta obujala v spominih preteklost, da
bi našla v nji ure svoje mladosti.

Marjana je naša v teh spominih pomirje-
nje, saj ji je bil prijeten občutek, da je sicer
grešila kot ljubica Jakoba Frocharda, da pa
dela pokoro za svoj greh. Njene poteze so
kazale blagodejen duševni mir.

Nasprotno so pa globoke brazde na poroč-
nikovemu čelu pričale, da roje temu možu
težke misli po glavi; bilo je, kakor da ga pe-
če ob tej uri smrtni nevarnosti vest.

(Dalje prihodnjik.)

Ljubiteljem
leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo le-
pih romanov slovenskih in tu-
jih pisateljev. Preglejte cenik
in v njem boste našli knjigo, ki
vas bo zanimala. Cene so zelo
zmerne.

Knjigarna
"Glas Naroda"

